

Adelina Vasile

Angela Drăgan

VERBUL JAPONEZ
ASPECTE TEORETICE ȘI APLICAȚII
PRACTICE

Copyright © 2011, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VASILE, ADELINA

**Verbul japonez : aspecte teoretice și aplicații
practice /**

Vasile Adelina, Drăgan Angela. - București : Pro
Universitaria,
2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-129-819-1

I. Drăgan, Angela

811.521'367.625

INTRODUCERE

POZIȚIA VERBULUI

Nu de puține ori subiectul este omis în propoziția japoneză și, dacă verbul este tranzitiv, propoziția ajunge să fie formată dintr-un singur verb. Din acest motiv s-ar putea considera că verbul – sau mai bine-zis predicatul - este cea mai importantă parte de vorbire în limba japoneză.

Spre deosebire de chineză, unde verbul apare oriunde în propoziție, în limba japoneză - limbă de tip SOV¹ - verbul apare la sfârșitul propoziției – *poziția predicatului*.

S		O		V
ネコ	は	ネズミ	を	捕まえる。
Cats	TOPIC	mice	OBJECT	catch

Comparați cu engleza:

S	V	O
Cats	catch	mice.

TIPURI DE VERBE:

1. tranzitive/intranzitive:

割る/割れる、伸ばす/伸びる、見つける/見つかる

2. V copulativ: だ (です)

3. auxiliare:

ある、いる、しまう、あげる、～すぎる、～がる

¹ SOV = subject/ object/ verb.

4. compuse: 切り倒す、吹き始める、言終わる

5. VN²

(kango/wago)+する : 愛する、研究する、お世話をする

CATEGORIILE GRAMATICALE:

1. conjugarea
2. *diateza*: activă, pasivă, potențială, cauzativă, cauzativ-pasivă
3. timpul
4. aspectul
5. modul
6. persoana - verbele japoneze nu sunt conjugate în funcție de persoană
7. numărul - nu există inflexiune după număr

TIMP (テンス) ȘI ASPECT (アスペクト)

TIMPURI DE BAZĂ

În timp ce engleza are timpuri prezente, trecute și viitoare, japoneza are două timpuri: prezent (*non-past, non-perfective*) - Vル形 și trecut (*past, perfective*) - Vタ形.

I. V-(R)U/V-MASU - valori temporale: prezent și viitor - interpretarea depinde de context, deosebirea semantică între prezent și viitor nu se face prin conjugare.

- exprimă:

1. un adevăr general valabil:

バターはミルクで作る。

² VN = verbal noun.

2. o acțiune obișnuită, repetată (+ adverbe ca: いつも、毎～、よく)

山田さんは毎日レストランで夕食を食べます。

3. o acțiune viitoare:

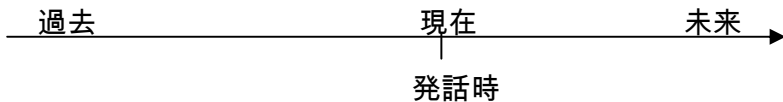
明日は雨が降る。

II. V-TA/V-MASHITA

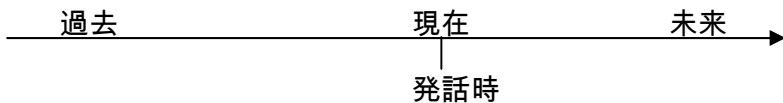
În timp ce în engleza timpul trecut arată ca un eveniment sau o stare a avut loc la un moment dat în trecut, în japoneză el arată doar ca un eveniment este încheiat înainte de sau mai devreme de un alt eveniment.

Comparați și plasați 来た pe axa temporală.

a. 昨日学校へ来た。

b. あした朝学校へ来た学生と相談します。

Cele două sensuri ale formei în -TA

Comparați:

(1) A: (午後2時ごろに) 朝ごはんを食べましたか。(過去)

B1: °はい、食べました。/×はい、もう食べました。

B2: °いいえ、食べませんでした。

B3: ×いいえ、まだ食べていません。

(2) A: (午前 8.30 時ごろに)

朝ごはんを食べましたか。(完了)

B1: °はい、食べました。/°はい、もう食べました。

B2: ×いいえ、食べませんでした。

B3 : °いいえ、まだ食べていません。

(1) 朝ごはんをもう食べましたか。(完了)

(2) 昨日朝ごはんを食べましたか。(過去)

La forma negativă diferențele devin mai clare:

(1) 昨日は昼ごはんを食べませんでした。(過去)

(2) 昼ごはんをまだ食べていません。(完了)

V-TA vs.V-(R)U ÎN SUBORDONATE:

Comparați:

- a. 中国へ行くとき、招き猫を買いました。
- b. 中国へ行ったとき、招き猫を買いました。
- c. 中国へ行くとき、招き猫を買います。
- d. 中国へ行ったとき、招き猫を買います。

FORMA ASPECTUALĂ - TE IRU

Clasificarea semantică a verbelor

(a) 状態動詞 (stative verbs) - ある、いる、要る、できる

(b) 継続動詞 (durative verbs) - 読む、書く、考える

(c) 瞬間動詞 (punctual verbs) - 死ぬ、届く、打つ

(d) 第4種の動詞 (verbs of the fourth group)

- そびえる、優れる、似る

Această clasificare este crucial relevantă pentru posibilitățile semantice și morfologice ale verbelor japoneze. Nu toate verbele pot avea forma aspectuală *-te iru*, iar acolo unde este acceptabilă, interpretarea ei variază de la un grup la altul. În general, *stative verbs* nu au o conjugare continuativă, deoarece sunt deja continuate d.p.d.v. semantic, în timp ce *verbs of the fourth group* trebuie să fie la forma în *-te iru*. Forma în *-te iru* de la *durative verbs* are o interpretare progresivă, pe când la *punctual verbs* descrie o acțiune repetată sau o stare ce continuă după o acțiune.

Ex.:

×ここから海が見えています。(見える = stative verb)

°彼女は昨日次郎と公園を歩いていた。(歩く = durative verb

- activity → aspect continuu)

°結婚式のひどりはもう決まっているの。(決まる = punctual verb - achievement aspect perfectiv) → Interpretarea unei anumite forme aspectuale depinde de sensul aspectual intrinsec al verbului respectiv.

V-TE IRU exprimă:

1. o acțiune în plină desfășurare în momentul prezent:

そとは今強い風が吹いています。

2. o acțiune care a început în trecut și care continuă:

去年からスペイン語を勉強しています。

3. o stare rezultată în urma unei acțiuni:

- *verbe intransitive*:

1. 行く、来る、帰る：彼は去年から日本に来ています。

2. verbul 住む：彼女は東京に住んでいます。

- *alte exemple*:

きれいな花が咲いている。

窓は開いています。

- *verbe tranzitive*:

1. verbe specifice: はく、かける、する、まく、かぶる

サングラスをかけている人が私の姉です。

2. verbe ca: 持つ、知る、覚える

私は彼を知っています。

4. o acțiune constantă, repetată, un obicei:

毎日鳥にえさをやっています。

彼女は高校で英語を教えています。(ocupația)

cu verbul する：彼女は英語の先生をしています。(ocupația)

5. experiența:

彼は三回アメリカへ行っている。

彼は一度日本に来ています。

6. un atribut, o însușire, o calitate (semi)permanentă:

1. cu verbe ca:

優れる、似る、そびえる、とがる、太る、やせる :

彼女はやせている。

1. cu verbul する :

花子は小さい目をしています。(= 花子は目が小さいです。)

VERBELE TRANZITIVE ȘI INTRANZITIVE

(他動詞と自動詞)

Explicații teoretice:

Verbele tranzitive sunt acele verbe care pot avea un complement direct. În cazul acestor verbe se pune accentul pe acțiune și cine a realizat-o, adică persoana sau agentul.

Ex.: 田中さんはドアを^あ開けました。(開ける)

Dl. Tanaka a deschis ușa.

Verbele intransitive nu pot primi un complement direct. Accentul se pune pe rezultatul acțiunii și pe schimbare și nu pe cine a realizat-o.

Ex.: ドアが開きました。(開く)

Ușa s-a deschis.

Tipuri de verbe intransitive:

de stare: de ex.: いる、ある、異なる、わかる

care arată o schimbare: なる、壊れる

de mișcare, de acțiune: 来る、行く、^{ある}歩く、^{あそ}遊ぶ、^と飛

^{およ}ぶ、泳ぐ

Dacă verbele intransitive se folosesc cu forma verb ^ている, sensul de acțiune în desfășurare (aspect continuu) dat de această formă se pierde și sensul va fi de o stare care se continuă după producerea unei evenimente (aspect rezultativ).

Ex.: ドアが開いています。

Ușa este deschisă. (Ușa a fost deschisă, iar ea continuă să fie deschisă, o vedem așa deschisă)

Verbele tranzitive cu forma ている păstrează sensul de acțiune în desfășurare (aspect continuu).

Ex.: マリチカさんはドアを開けています。

Dra Maricica deschide acum ușa.

Nu toate verbele tranzitive pot avea o pereche intransitivă cum este cazul lui ^あ開ける-^あ開く. În acest caz, o formă de pasiv poate ține locul perechii intransitive. Același lucru se poate observa și la verbele intransitive care nu pot avea o pereche tranzitivă. De data aceasta echivalentul tranzitiv poate fi înlocuit cu o formă de cauzativ.

Exemple:

Verbe intransitive

Verbe tranzitive

上がる	a se ridica	上げる	a ridica
開く	a se deschide a fi deschis	開ける	a deschide
温まる	a se încălzi	暖める	a încălzi
集める	a se aduna	集まる	a aduna
植わる	a se planta a fi plantat	植える	a planta
動く	a se mișca	動かす	a mișca

移る	a se muta	移す	a muta
生まれる	a se naște	生む	a naște
売れる	a se vinde	売る	a vinde
落ちる	a cădea	落とす	a scăpa (de ex.: din mâna)
終わる	a se termina	終える	a termina
返る	a fi returnat	返す	a returna, a da înapoi
重なる	a se îngrămădi	重ねる	a îngrămădi
片付く	a fi aranjat, a fi pus în ordine	片付ける	a face ordine, a strânge
変わる	a se schimba	変える	a schimba
消える	a se stinge	消す	a stinge
決まる	a se decide	決める	a decide
込む	a fi aglomerat	込める	a aglomera
転がる	a se rostogoli	転がす	a rostogoli, a rula
こわれる	a se strica, a fi distrus	こわす	a strica, a distruge
下がる	a fi atârnat, a fi suspendat, a fi coborât	下げる	a atârna, a suspenda, a coborî

閉まる	a fi închis	閉める	a închide
育つ	a fi crescut, educat	育てる	a crește
たおれる	a se prăbuși	たおす	a doborî, a răsturna
付く	a se lipi, a se atașa, a se fixa	付ける	a lipi, a fixa, a atașa
つたわる	a se transmite	つたえる	a transmite
つづく	a fi continuat a se continua	つづける	a continua
つなる	a fi conectat, a fi legat	つなぐ	a lega, a uni, a face legătura
届く	a ajunge, a sosi, a fi primit	届ける	a transmite, a da, a expedia
と 止まる	a se opri	止める	a opri
なお 直る	a se corecta, a se repara, a se îndrepta	直す	a corecta, a repara
なお 治る	a se vindeca, a se însănătoși	治す	a vindeca, a trata
なが 流れる	a curge, a pluti	流す	a lăsa să curgă, a face să curgă
なくなる	a se termina, a rămâne fără ceva	なくす	a pierde, a scăpa de...

な 亡くなる	a muri	亡くす	a pierde pe cineva
なら 並ぶ	a fi aranjat, a se așeza	並べる	a aranja, a așeza
のこ 残る	a rămâne, a sta	残す	a lăsa, a pune la o parte
伸びる	a se extinde, a crește	伸ばす	a întinde, a extinde, a dezvolta
延びる	a se prelungi, a se amâna	延ばす	a amâna, a prelungi
始まる	a începe să..., a debuta	始める	a începe (ceva)
広がる	a se întinde, a se extinde, a se răspândi	広げる	a extinde, a răspândi, a lărgi, a despături
ふ 増える	a spori, a crește	増やす	a crește, a adăuga, a multiplica
ぶつかる	a se lovi, a se ciocni	ぶつける	a lovi, a izbi
へ 減る	a se micșora, a scădea	減らす	a scădea
ま 曲がる	a se curba, a se îndoi	曲げる a	a îndoi
ま 混ざる	a se amesteca, a se combina	混ぜる	a amesteca

間違がう	a greși, a confunda	間違がえる	a face o greșeală, a greși
見つかる	a fi găsit, descoperit	見つける	a găsi
もど 戻る	a se întoarce, a reveni	戻す	a returna, a da înapoi
や 焼ける	a se praji, a arde	焼く	a arde, a da foc, a prăji
よ 汚される	a se murdări	よごす	a murdări
分かれる	a se despărți, a se împărți	分ける	a împărți
わく 沸 わく	a se fierbe	沸かす	a fierbe
われる	a se rupe	わる	a rupe

EXERCİȚII

I. Completați cu perechea intransitivă corespunzătoare și traduceți în românește.

Verbe tranzitive

Verbe intransitive

ex.: りえこさんがドアを閉める。 Rieko închide ușa.	ex.: 銀行は閉まっている。 Banca este închisă.
2. うえのさんはタクシーを止める。	ろ 2. 道路にタクシが.....

3. リエこさんがヒーターを ^つ 点ける。	ヒーターが点.....
4. リエこさんが電気を消す。	電気が.....
5. リエこさんがまどを ^{こわ} 壊す。	まどが.....
6. リエこさんがドレスを ^{よご} 汚す	ドレスが.....
7. リエこさんがお茶わんを ^お 落とす。	お茶わんが落.....
8. リエこさんがお湯を ^{ゆわ} 沸かす。	お湯が.....
9. リエこさんがハンドバッグにリップスティックを入れる。	ハンドバッグにリップスティックが.....
10. リエこさんがハンドバッグからリップスティックを出す。	10. ハンドバッグからリップスティックが.....
12. 飲む前に白ワインを冷やす。	12. 白ワインは.....ている。
13. 毎日メールを届ける。	13. 毎日受信箱にメール.....
14. テーブルの上にコップを並べる。	14. テーブルの上にコップが.....ている

15.暑いので、まどを開ける。	15.暑いので、まどを.....
-----------------	--------------------------

II. Completați cu perechea tranzitivă corespunzătoare și traduceți în românește.

Verbe intransitive

Verbe tranzitive

ex.: 銀行は閉まった。 Banca s-a închis.	りえこさんがドアを閉める。 Rieko închide ușa.
1. あついお茶は体が温まる。	1. お母さんがミルクを..
2. 植物園にきれいな花や木が植わっている。	2. 植物園に木を.....
3. どろぼうはぬすまれた物が返った。	3. 25日まで借りた本を.....
4. ボールが転がっている。	4. ねこはコロコロオーレンジを.....
5. こわれた時計が直る。	5. 間違いを.....てください。
6. オルツ川はドナウまで流れる。	6. けがをしてから血を.....
7. 会議の時間が延びた。	7. 悪い天気で出発を3日.....

8. ジジェルさんは車が電 ^{ちゆう} 柱 ぶつかった。	8. 頭をまどに.....
9. 水とあぶらは混ざらない / 混 じらない。	9. コーヒーにさとうを.....ない人がいる。
10. あなたのテストの漢字は間 違っている。	10. テストの答えを.....

III. Încercuiți varianta corectă.

1. かんりいんは10時に^{りょう}寮のドアを閉める / 閉まる。
2. 先に自動販売機^{じどうはんばいき}にお金を入れて / 入れてください。
3. タバコの火を消える / 消すのを忘れないでください。
4. ともえさんが古い建物を壊す / 壊れるのを見ました。
5. 彼女の手はコピー機のインクで汚れた / 汚した。
6. 秋には木の葉が落とす / 落ちる。
7. 毎晩お父さんはゴミを出す / 出す。
8. トラックが木を倒れる / 倒す。
9. ラジオのアンテナが曲がる / 曲げる。

10. あびこさんの^{かみ}髪 ははやくのびる / のぼす。

IV. Alegeți verbul tranzitiv sau intransitiv potrivit:

1.

この本だな、重くて _____ ない。アリさん _____
_____ のは手伝ってくれないか。(動く/動かす)

2. お母さん：またじゅうたんにジュースを(_____)

子供：私じゃないよ。(_____)

(こぼれる/こぼす)

3. 会社員A：物価、家賃、(_____)ね。

会社員B：そうですね。けど、部長は^{きゅうりょう}給料、(_____

)もらえないね。(あがる/あげる)

4. A：もうコンピュータは(_____)か。

B：朝は修理店に持って行ったからあしたまでサービスの人
が(_____)もらう。(直る/直す)

5. 自動販売機で

A：おかしいね。お金を入れたのにジュースのボトルが出てない。

B：あれ？(_____)いるだろう。

A：私(_____)かな。(出る/出す)

6. A: 弁論^{べんろん}大会はいつですか。

B: まだ(_____) (決める/決まる)。

7. 天気情報によると寒い日が(_____) そうです。
(続ける/続く)

V. Completați cu particula potrivită (をsauが), în funcție de verbul tranzitiv sau intransitiv.

• ジョギングしたあとのど()かわいてジュースが飲みたい。

• 発表のコピー()前のひとに回してください。

• 私の家によく親せき()^と泊める。

• 家事で自分の家()焼けた。

• 風でスカーフ()飛んだ。

VI. Traduceți în românește.

1. ルーマニアの銀行は午後5時に閉まります。

2. 秋子さんが子供のとき切手を集めました。

3. 最近どろぼうの数^ふが増えています。